

Dokumentation från seminarium den 29 september 2017

Risk- och skyddsfaktorer i praktiken

Arrangörer presenteras: Kaisa Snidare och Sofia Herlitz från Länsstyrelsen, Lotta Ströman och Therese Holmkvist från Stockholms stad, Märten Åhström från Stockholms läns landsting

Övergripande mål med seminariet

- Fördjupande kunskaper om risk- och skyddsfaktorer
- Kvalitetssäkring av kunskaper
- Gemensamt lyfta kunskapen om risk- och skyddsfaktorer till strategisk nivå i planering och prioritering av lokalt preventionsarbete
- Nätverkande mellan sakfrågor och kommuner för att underlätta och främja samverkan.

Forskning om risk- och skyddsfaktorer, Therese Åström SBU

Presentationen bifogas anteckningarna.

Therese uppmanar socialtjänst att ta kontakt med *SBU's upplysningstjänst* där man kan få stöd och hjälp att få information om forskningsläget på olika områden, behöver dock ha framförhållning eftersom det tar ett par månader.

Diskussionsfråga 1: Hur arbetar ni med att identifiera de vanligaste riskfaktorerna hos yngre barn?

Preventionsprofilen (Stockholms stad)

- Utbildning
- Gemensamt språk
- Samverkan

Föräldrastödsprogram

På universell (ABC) och selektiv nivå (KOMET)

Familj – förskoleteam (Sollentuna)

Vägledningmaterial för förskolepersonalen

Familjecentraler

SAGA-konsultationer

Samverkansavtal – polisen

Tidiga insatser, hälsans bestämningfaktorer finns i samverkansöverenskommelsen (Botkyrka)

Förskola och skola

Informera om och konkretiserar riskfaktorer med förskolepersonal.

Tillsatt arbetsgrupper för att titta på specifika skyddsfaktorer

Diskussionsfråga 2: Hur kan kunskapen användas för att strategiskt planera, samordna och prioritera det lokala preventionsarbetet?

- *Preventionsstjärnan funkar i verksamhet, för politiker, chefer*
- *Screeninginstrumentet ESTER (på individnivå)*
- *Hälsans bestämningsfaktorer i styrdokument*
- *Bygga bort otrygghet. Situationell prevention; CPTED (sjukt kul)*

Deltagarfråga: Hög IQ som skyddsfaktor?

- Oftast på gruppnivå, kopplat till verbal förmåga.
- Särbegåvning kan innebära svårigheter.

TIPS! Socialstyrelsen (se www.kunskapsguiden.se) ger ut kompendier med sammanställningar kring olika risk- och skyddsfaktorer för barn. Ex: Ledsna barn, blyga och ängsliga barn, utagerande barn, barn som är utsatta för övergrepp.

Deltagarfråga: Är riskfaktorn att vara pojke kopplat till maskulinitetsnormer? Saknas forskning på området. MUCF har publicerat forskning kring att könsstereotypa föreställningar ökar risken för våldsamt beteende med upp till 4 ggr.

Diskussion: hur arbetar ni med att stärka skyddsfaktorer?

- Är inte förtroende för myndigheter en viktig skyddsfaktor? Lyfts fram olika mycket i olika sammanställningar.

TIPS! Förbättringsresan: Mer satsning på förebyggande insatser – nationella samordnare Cecilia Grefve. Utvecklingsprojekt på gång, t ex på Lidingö: Getting it right for every child, ”Skottlandsmodellen”

Folkhälsomyndighetens arbete med risk- och skyddsfaktorer, Lina Wiklander Folkhälsomyndigheten

Presentationen bifogas anteckningarna.

Inom folkhälsoområdet pratar man om bestämningsfaktorer istället för risk och skyddsfaktorer, fångar upp positiva aspekter av det som påverkar hälsan.

Hälsofrämjande arbete vs förebyggande arbete: Handlar främst om olika målgrupper där förebyggande arbete ofta utgår från problem och att minska riskfaktorer genom exempelvis hälso-sjukvård och elevhälsa.

Nationellt samordningsansvar kring psykisk hälsa/ohälsa. Arbetar med rapport som ska beskriva olika förklaringar till varför den psykiska ohälsan hos barn och unga.

Hur många kommuner på plats använder Folkhälsomyndighetens stöd?

- Få har använt stöd kartläggning, i implementering av specifika insatser eller uppföljning
- Flera tar del av rapporter

Mer samordning på nationell nivå efterfrågas, svårt för preventionssamordnare att vara inne på allas hemsidor och sälla information när det publiceras information på olika ställen om samma frågor.

Panelsamtal

BRÅ – Linda Lindblom

Folkhälsomyndigheten - Anna Månsdotter, docent KI, tf enhetschef

SBU – Therese Åström

Moderator – Kaisa Snidare, Länsstyrelsen

Varför använder vi inte kunskapen om risk- och skyddsfaktorer i praktiken?

BRÅ - Saknas kunskap och tid, resurser. Svårt att veta *hur* vi ska tillämpa? Rädsla för att göra fel. CTC är ett sätt att omsätta kunskapen till strategiskt arbete på lokal nivå.

SBU – Ovana. Paketera bättre.

Vad kan myndigheterna göra?

BRÅ - Bli bättre på att samordna oss. BRÅ kartlägger sina nätverk nationellt och regionalt. Rapport/kartläggning klar i jan 2018. Fått tydligare uppdrag att arbeta närmare den lokala nivån.

SBU – Rådet för styrning och kunskap ska samordna mer. Gå ihop och informera gemensamt.

FoHM – Vi ska prata ihop oss mer! Vi erbjuder stöd, använd det - t ex *Indikatorlabbet*

Preventionsstjärnan – funkar den?

BRÅ – Fungerar i delar för det brottsförebyggande arbetet. På den universella nivån är det mycket samma saker. Måste göra orsaksanalys utifrån kunskap om risk- och skyddsfaktorer.

SBU – Behövs mer forskning och komplettera med tydligare beskrivning

FoHM – Gillar den! Men behövs fler spetsar! T ex kostvanor. Ojämlighet, genus saknas. I bestämningsfaktorer ingår mer politiskt.

Medskick till lokal nivå

BRÅ: Bättre nationell nätverksstruktur ska underlätta det lokala arbetet, men krävs tålamod!

SBU: Utvärdering av barn och unga som bevittnat våld i pipeline. Prenumerera på SBUs nyhetsbrev för löpande uppdatering!

FoHM: Ska se över och erbjuda mer ordning och reda på webben. Presentera forskning i faktablad, t ex nu om LUMA. Föräldrars påverkan på ungas alkoholdebut.

/nedtecknat av Kaisa Lönn Rhodin, Länsstyrelsen